

УДК 619:636.76:091.1

© 2012

*Дмитренко Н. І., кандидат ветеринарних наук
Полтавська державна аграрна академія*

СИНДРОМ «ПЛАВЦЯ» У НОВОНАРОДЖЕНИХ ЦУЦЕНЯТ

Рецензент – кандидат ветеринарних наук Р. В. Передера

Синдром «плавця» не обов'язково є спадковим захворюванням, а в його виникненні й розвитку значну роль відіграють несприятливі фактори зовнішнього середовища (занадто тверда або м'яка поверхня в манежі, слизька підлога, порушення в організмі співвідношення кальцію і фосфору та ін.).

Патоморфологічно хвороба супроводжується деформацією серця, недорозвиненістю легень та потовщенням суглобів, які з'єднують ребра із хребтом. Після вчасного, правильно проведеного лікування із застосуванням масажу грудної клітки та плавання тварини повністю видужують.

Ключові слова: синдром «плавця», новонароджені цуценята, грудна клітка, пальпація, міжреберні м'язи.

Постановка проблеми. Дослідження останніх років вказують на те, що смертність цуценят у підсосний період складає 17,4 %, тоді як після нього даний показник знижується до 4 %. Найвища смертність реєструється протягом першого тижня з моменту народження (55,6 %); наступний пік смертності спостерігається у віці 12 тижнів [3].

Одним із захворювань, яке досить часто спостерігають у новонароджених цуценят, є синдром «плавця». На думку більшості вчених, воно має генетичну основу. Так, за дослідженнями Е. К. Палмера, ми маємо справу з напівлетальним геном, оскільки без належного втручання такі цуценята гинуть. «Плавці» – плоскогруді, лежать на животі й рухаються по підлозі, немов морські котики у воді. Даний стан приводить до слабкості м'язів, що викликає вивороти кінцівок [3, 6].

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Дане порушення розвитку цуценят інакше називається лікоподібною деформацією грудної клітки, впалими грудьми, або *rectus excavatum*.

Хоча в ряді випадків даний синдром розвивається через слизьку підлогу або внаслідок дії інших факторів оточуючого середовища, найчастіше він обумовлений спадковим фактором. Дана патологія найбільш характерна для порід із масивним кістяком та цуценят із надмірною вагою. Причиною її розвитку слугують порушення співвідношення фосфору і калію в організмі. У цуценят – широка плоска грудна клітка, кінці-

вки роз'їжджаються в сторони, а не знаходяться під тулубом, тому цуценята пересуваються повзком. Їх дії нагадують рухи, характерні для плавців. Інколи кінцівки витягнуті назад, а цуценята «пливуть», як тюлені. Спостерігаються вихи колінних чашечок та інші ортопедичні й остеохондральні дефекти [3–5].

При легкій формі захворювання і вчасно проведених лікувальних заходах цуценята видужують. Для цього проводиться стимуляція сенсорної системи подушечок задніх лап (наприклад, за допомогою зубної щітки). Крім того у приміщенні не повинно бути гладкої слизької підлоги. Іноді цуценятам прописують вітамін Є і селен, однак отримуваний при цьому результат суттєво не відрізняється від стихійного видужання [5].

Мета досліджень. Дослідити клінічні прояви та етіологію синдрому «плавця» у новонароджених цуценят. Визначити ефективність лікувальних і профілактичних заходів при даному захворюванні.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом для дослідження слугували цуценята різних порід віком до трьох місяців.

У процесі дослідження проводили клінічний огляд хворих, застосовували різні лікувальні заходи та враховували ефективність проведених процедур цуценят [2]. Було проведено патологоанатомічний розтин одного цуценяти в загальноприйнятій послідовності [1].

Результати досліджень. Синдром «плавця» нерідко є виразним уже через кілька днів після народження за незначним вигином ребер. При щоденному огляді цуценят було з'ясовано, що досить яскраво захворювання проявляється на 10–14-й день, коли грудна клітка і ребра вже значно деформовані.

Шляхом пальпації виявили, що у новонароджених цуценят є хрящові потовщення на ребрах, після яких вони майже зовсім м'які. У здорового цуценяти ребра мають округлу форму, а у «плавця» в цьому місці вони вигинаються перпендикулярно по відношенню до основної реберної частини й утворюється різкий кут, що створює проблему при перевертанні, – тому цуценя постійно лежить на животі.

Здорові цуценята починають стояти у віці 14 днів і впевнено рухатися в тритижневому віці.

Хворі ж цуценята до третього-четвертого тижня ще не можуть навчитися самостійно стояти на ногах. Задні кінцівки у них слабкі, повернені під тулуб або протягуються позаду цуценяти, але в будь-якому випадку вони здійснюють ними мінімум рухів; передні кінцівки розставлені, голова закинута догори. Під час ссання молока хворі цуценята можуть вигинати спину.

«Плавці» мають дуже слабкий газообмін і здатність нормально засмоктувати і втримувати молоко в шлунку; після відлучення від суки вони вкрай повільно їдять із мисок, відстають у рості (мал. 1). У результаті ураження цуценята стають летаргічними – їм не вистачає енергії і сили.



Мал. 1. Відставання в рості цуценяти з синдромом «плавця»

Міжреберні м'язи і м'язи діафрагми цуценят-плавців не можуть коректно взаємодіяти і правильно розслабитися; таким чином, об'єм грудної клітки стає меншим і легені не можуть достатнім чином розправитися при вдиху. В результаті в організм потрапляє менше кисню, цуценята починають дихати частіше, інколи виникає відчуття, що вони задихаються. Спостерігали сильне напруження грудної мускулатури, м'язів попереку і задніх кінцівок.

При патологоанатомічному розтині виявили деформацію ребер, серце та інші органи бути зміщені в плевральну западину. Поскільки в процес були задіяні м'язи діафрагми, які тягнули грудину в неправильне положення, спостерігали викривлення форми серця та неправильний розвиток легень, а також збільшення в розмірах суг-

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Зон Г. А. Патолого-анатомічний розтин тварин: навч. пос. / Г. А. Зон, М. В. Скрипка, Л. Б. Івановська. – Донецьк, 2009. – 189 с.
2. Левченко В. І. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В. І. Левченко, В. В. Влізло, І. П. Кондрахін [та ін.]. – Біла Церква, 2004. – 608 с.
3. Паджетт Дж. Контроль наследственных бо-

лобів, які з'єднують ребра з хребтом.

Оскільки дане захворювання можливо діагностувати на ранніх стадіях, існує велика ймовірність повного видужання. В якості лікувально-профілактичних заходів необхідно постійно слідкувати за цуценятами: перевертати їх на бік та не дозволяти спати на животі, 4–6 разів у день робити масаж грудної клітки, намагаючись надати їй правильної форми (в перші дні, поки хрящі досить м'які, вони легко піддаються масажу), допомагати цуценятам вставати, рухатися по твердій неслизькій поверхні, щоб рухи були правильними і впевненими. Під підстилку в манежі поміщають шарики з паперу або картонні лотки для яєць, щоб цуценята не лежали на пласкій поверхні.

Як метод лікування застосовували плавання, підтримуючи цуценя під груди, що сприяє розвитку мускулатури й дихальної системи.

Хороший результат спостерігали від застосування легкозасвоюваних кальціє-вітамінних препаратів і катозалу.

Якщо дефект помічений достатньо рано, то, як правило, він виправляється без наслідків для здоров'я тварини (але в подальшому вона не повинна використовуватися в племінному розведенні). Якщо ж до п'ятитижневого віку цуценя так і не «пішло», то практика доводить, що в майбутньому такі тварини повністю не видужують і найчастіше гинуть у молодому віці від інгаляційної пневмонії та інших форм респіраторних порушень.

Висновки:

1. Захворювання на синдром «плавця» не обов'язково є спадковим. Цуценята-плавці зустрічаються в різних породах, незалежно від розміру і кількості щенят у виводку.
2. Вчасно проведені лікувально-профілактичні заходи, за сприятливого прогнозу, приводять до повного видужання без наслідків для здоров'я. Рекомендується: 4–6 разів на день робити масаж грудної клітки, плавання, задавати легкозасвоювані кальціє-вітамінні препарати.
3. При патологоанатомічному розтині виявляється деформація ребер, викривлення форми серця, неправильний розвиток легень, збільшення в розмірах суглобів, які з'єднують ребра з хребтом.

лезней у собак. Пер. с англ. / Дж. Паджетт. – М.: Софион, 2006. – 280 с.

4. Слесаренко Н. А. Анатомия собаки. Висцеральные системы (спланхнология) / Н. А. Слесаренко, Н. В. Бабичев, А. И. Торба, А. Е. Сербский. – СПб.: Лань, 2004. – 88 с.
5. Щенки «пловцы» / Фред Лантинг. Режим доступа: http://www.slav-trophy.ru/publik_plovzy.htm